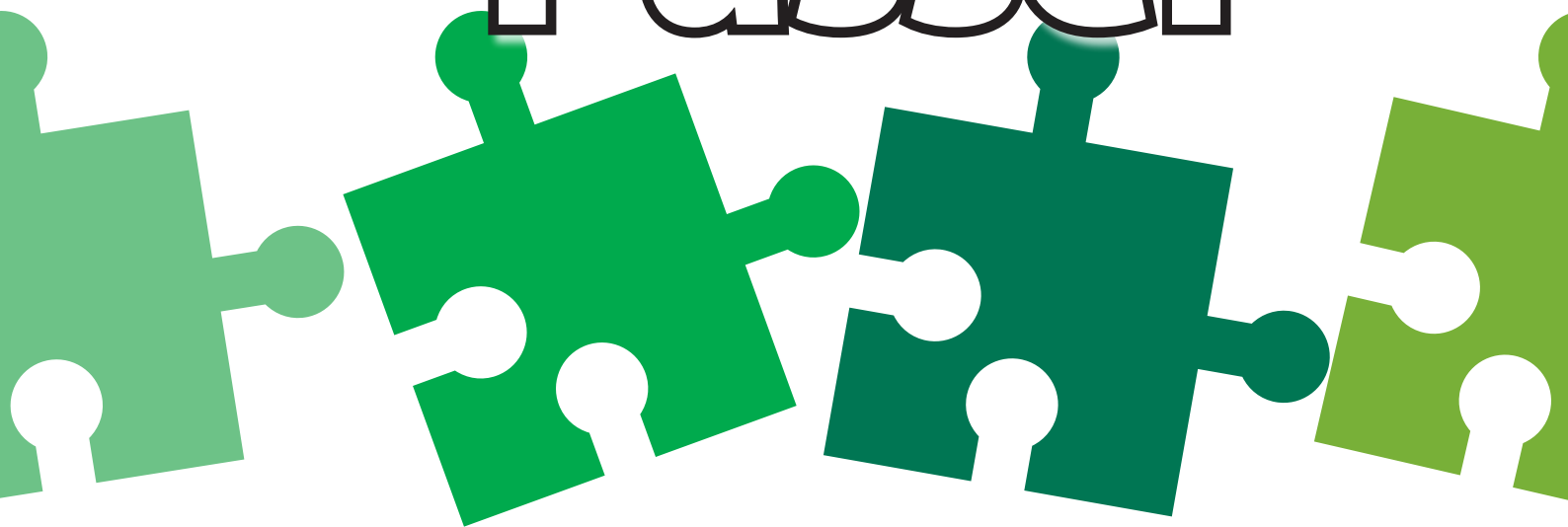

Pussel

Från häftet "Tema Miljö". För Svenska FN-förbundet 2012
Form Albert Svensson www.albynt.se.

Fler simuleringar hittar du på:
www.simnet.se

Pussel

Beskrivning:

En simulering om ekologiska fotspår (eco footprints) och hållbar utveckling i en värld med olika livsstilar och produktions- och konsumtionsformer.

Antal deltagare:

18-30
personer

Tid:

60-70
minuter

Länktips:

www.
footprintnetwork
.org

ABC!

Författare:

Beställd av Den Globala Skolan för Universeum, skriven av Simnet

Syfte

Att ge en upplevelse och erfarenhet av hur vi producerar och konsumerar i denna del av världen och vilka konsekvenser detta får för natur, produktionsformer, kultur och människors livsvillkor i andra delar av världen där vi hämtar råvaror för vår produktion och konsumtion. Simuleringen synliggör aspekter av hållbar utveckling och teknologins roll häri.

Förberedelser och material

Ställ i ordning bord i två lokaler enligt illustrationen av SPELPLANEN.

Tejpa fast trampstenarna på golvet. Hos BLÅ GRUPP 12 stenar, och hos RÖD GRUPP minst 18 stenar och gärna 20.

Kopiera:

Pussel, som klippas i bitar enligt mallar (se kopieringsunderlag). Pusselbitarna blandas i en påse där deltagarna inte kan se dem. Placera en påse bitar på bordet hos BLÅ GRUPP och en påse bitar på bordet hos RÖD GRUPP.

6 stycken vägstenar lag 1 och **6 stycken vägstenar lag 2** (se kopieringsunderlag). När lag 1 eller lag 2 kommer fram och meddelar, att de har gjort färdigt ett pussel ger du laget två av dessa vägstenar.

Fotspår till BLÅ GRUPP, lag 1, 2 och 3 samt RÖD. Varje ark FOTSPÅR till lag 3 och RÖD GRUPP klippas i 6 bitar.

Till BLÅ GRUPP lag 1 på lagets bord: 1 tärning, 6 ark A4 vitt papper med ordet GENVÄGSSTEN på varje ark (se kopieringsunderlag), tre ark A4 vitt papper med ordet BRICKA (se kopieringsunderlag).

Till BLÅ GRUPP lag 2 på lagets bord: 1 tärning, 6 ark A4 vitt papper med ordet GENVÄGSSTEN på varje ark (se kopieringsunderlag), tre ark A4 vitt papper med ordet BRICKA (se kopieringsunderlag).

Till BLÅ GRUPP lag 3 på lagets bord: 1 tärning, tre ark A4 vitt papper med ordet BRICKA (se kopieringsunderlag).

Tidplan

Totalt cirka. 60-70 minuter, varav 5 minuter till instruktion, 30 minuter till pusselproduktion, och minst 30 minuter för debriefing.

Gruppindelning

18-30 personer som delas in i 3-4 lag om max tre personer hos BLÅ GRUPP. Om det blir fyra lag låt då två lag vara lag 3. Vid tärningskast kastar då först lag 3A, sedan lag 3B, lag 2 och lag 1.

Alla hos RÖD GRUPP är samma lag. Hos RÖD GRUPP behöver det alltid vara antingen markant fler deltagare än hos BLÅ eller markant färre.

Spelordning och instruktioner till ledaren eller ledarna

Det är bra att vara en ledare hos varje grupp. Det är också bra att ha en observatör till varje grupp. Det går bra att låta en deltagare vara ledare och observatör hos den ena gruppen.

Spelordning

- 1** Läs högt instruktionen till grupperna i varsin lokal. Deltagarna står vid borden när du instruerar
- 2** Häng upp poängtavlan på väggen hos BLÅ GRUPP
- 3** Häng upp REGLER FÖR BESÖK hos BLÅ GRUPP
- 4** Instruktioner delas ut till lagen hos BLÅ GRUPP
- 5** Börja!
- 6** Varje gång en deltagare från BLÅ GRUPP har hämtat bitar hos RÖD tejpar spelledaren hos RÖD fast ett FOTSPÅR på ett av produktionsborden. Börja med dessa fotspår i ena änden av bordet. Efterhand förminskas gruppens fria yta, produktionsytan, på detta sätt.
- 7** Varje gång en deltagare från RÖD GRUPP har hämtat bitar hos BLÅ tejpar spelledaren hos BLÅ fast ett FOTSPÅR på ett av produktionsborden. Börja med dessa fotspår i ena endan av bordet. På detta sätt förminskas den fria ytan, produktionsytan, efterhand även om det inte går så fort med RÖDs ganska små spår.
- 8** Du som spelledare avgör när du vill bryta. Se till att du har tillräckligt med tid för debriefing.

Debriefing

1. Reflektion

Samla alla i en ring. Låt BLÅ sitta i sina lag och RÖD i sin grupp. Låt de olika "grupperna" berätta vad som hände i grupperna. Låt varje "grupp" göra det utan att de andra kommenterar eller ställer frågor. Därefter ger du dem möjlighet att berätta hur de upplevde de olika situationerna.

- Hur upplevde du arbetet med att samla pussel?
- Hur kändes det när andra kom på besök hos din grupp?
- Skulle du hellre samlat pussel i någon annan grupp, RÖD eller BLÅ?

2. Tolkning

Låt deltagarna reflektera över vilka effekter deras handlingar, beslut och agerande fick.

- Hur var relationen mellan lagen hos BLÅ?
- Hur påverkade de olika produktionsvilkor ni hade era reaktioner och era förhållanden till varandra?
- Vad hände när ni gick till den andra gruppen, BLÅ eller RÖD, för att hämta bitar?
- Hur reagerade ni hos RÖD när ni upptäckte hur BLÅ agerade?
- Hur kändes det och varför?
- Hur arbetade ni hos RÖD?

3. Generalisering

Låt alla byta plats så att grupperna blandas och låt deltagarna reflektera över vilka likheter de kan se med verkligheten.

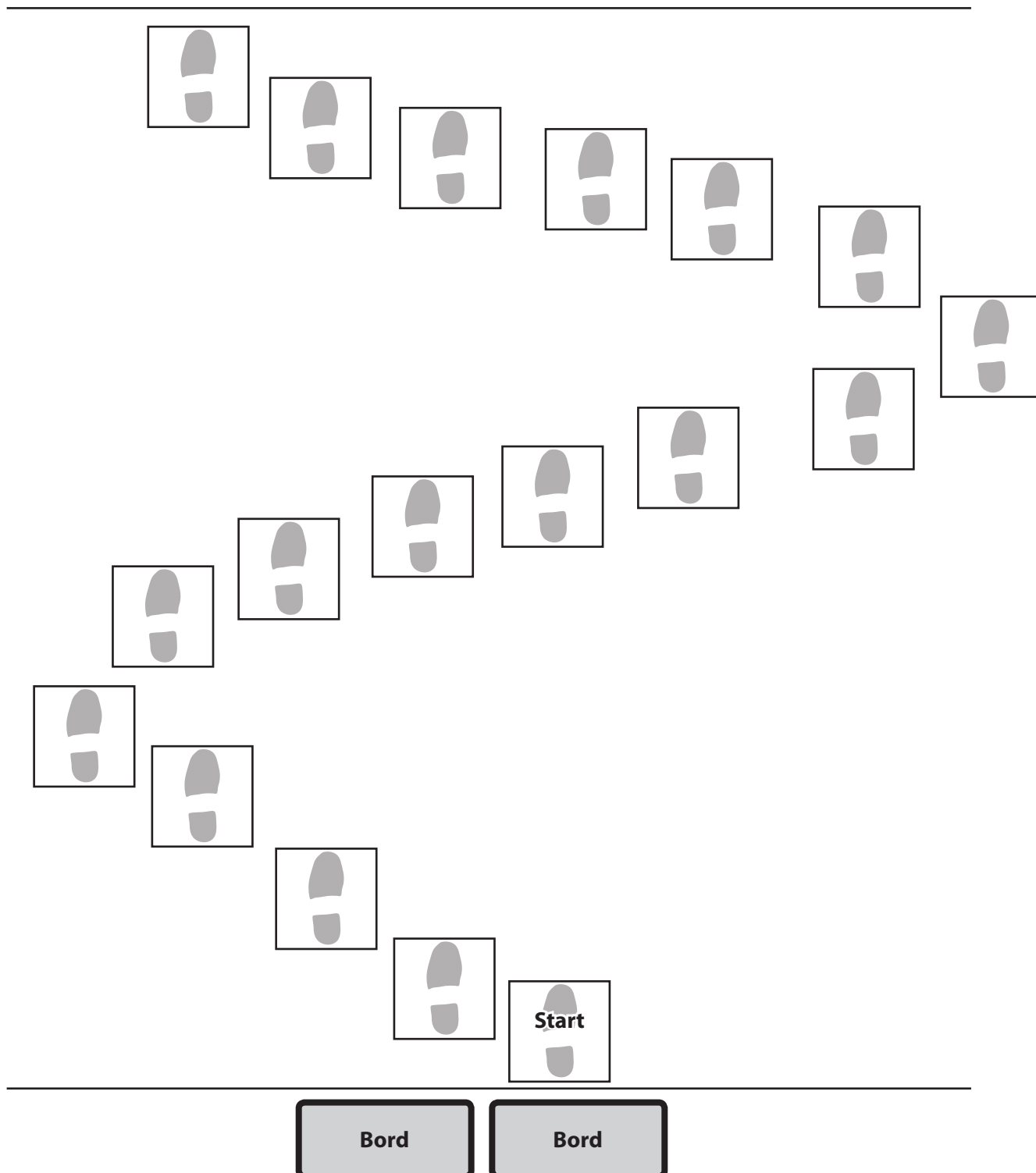
- Vad säger detta om hur vi producerar och konsumerar under olika förhållanden?
- Vad säger detta om de globala konsekvenser av vårt sätt att producera och konsumera?
- Vilken roll spelar vår teknologi i detta? Negativt och positivt?

4. Tillämpning

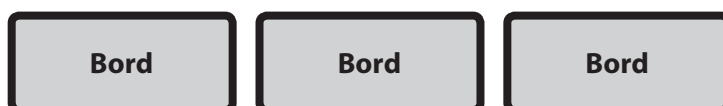
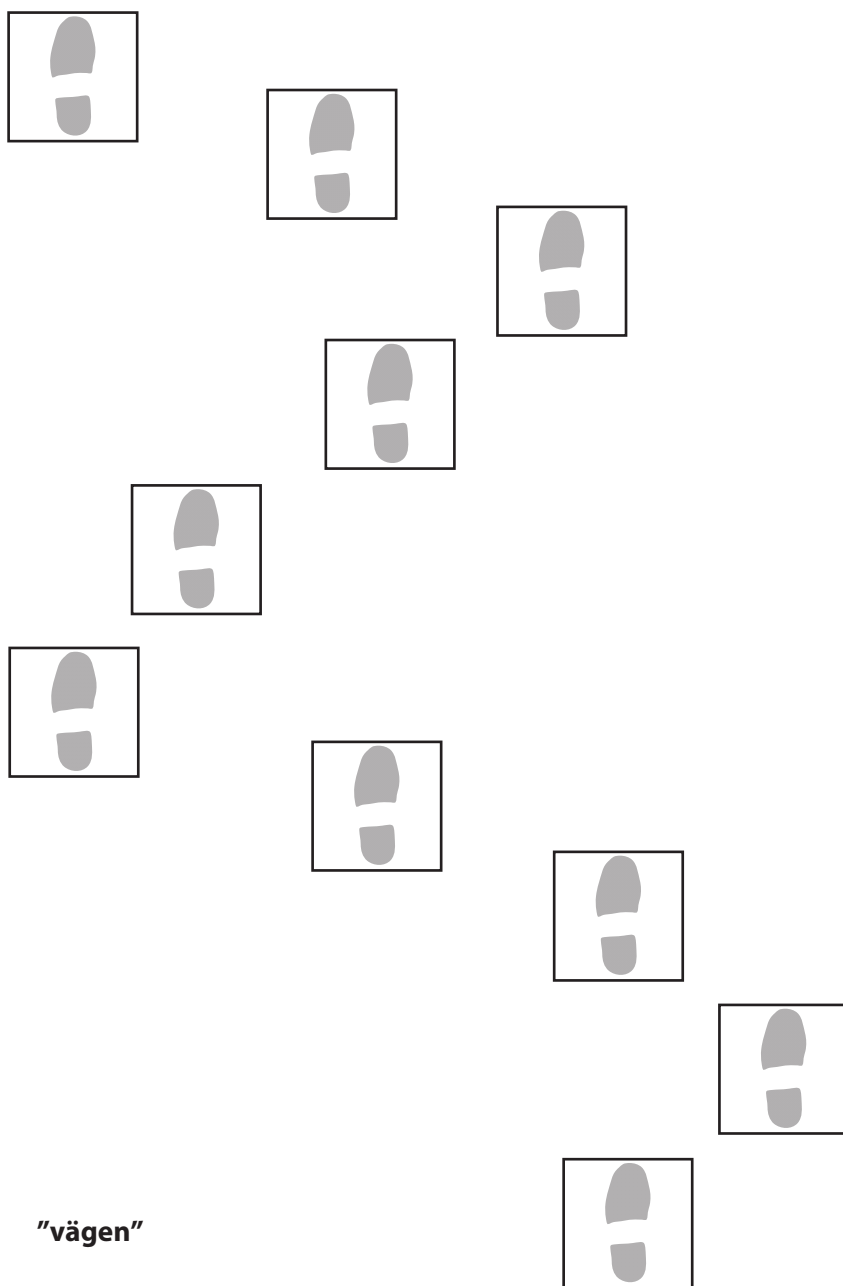
Låt deltagarna reflektera över vilka lärdomar de kan dra av simuleringen.

- Vilka insikter har simuleringen bidragit till?
- Vad skulle ni göra nu för att ändra på olika effekter?
- Vilka kunskaper, färdigheter och kulturella vanor vore bra att utveckla eller ändra nu för att agera globalt på annat sätt?
- Vad tror ni "hållbar utveckling" betyder?
- Tror ni att fortsatt teknologisk utveckling kan vara ett redskap i arbetet fram mot hållbar utveckling?

Spelplan RÖD GRUPP

Spelplan BLÅ GRUPP

Instruktion

till BLÅ GRUPP

1 Ni ska försöka samla så många pussel som möjligt inom 30 minuter. I en annan lokal ska en annan grupp, RÖD GRUPP, försöka göra det samma.

2 Här i påsen finns det bitar till ett antal olika pussel av 5 olika värden: RÖD 50 pengar, GUL 30 pengar, BLÅ 25 pengar, GRÖN 15 pengar, ANNAT 10 pengar. Alla pussel har samma storlek: A4

3 Det lag som får ihop mest pengar vinner

4 Ni måste samla och lägga alla pussel på borden där ni står nu. Ni får bara samla och lägga pussel på bordets fria ytor. Ni får inte lägga färdiga pussel på varandra.

5 På bordet finns tre ark papper. Av dessa ska ni framställa tre brickor att transportera pusselbitar på. Brickan ska bäras med båda händerna. Hamnar bitar på golvet under transporten kan de inte plockas upp.

6 För att hämta pusselbitar måste ni först kasta tärning. Lag 1 får hämta bitar om tärningen visar 1-3 ögon, lag 2 om det blir 4-5 ögon och lag 3 om tärningen visar 6 ögon. Ni får turas om att kasta 1 gång per lag: Lag 3 börjar. Om tärningen visar 6 får ett medlem av laget gå fram till bordet. Så fort lag 3 har kastat får lag 2 kasta. Om det blir 4 eller 5 går en medlem av laget fram. Så fort lag 2 har kastat får lag 1 kasta. Om det blir 1, 2 eller 3 får en i laget gå fram. Sedan kastar lag 3 och så vidare.

7 För att komma fram till bordet med pusselbitarna måste ni följa vägen på golvet. Ni måste trampa på alla trampstenar när ni går fram och tillbaka. Ni får inte titta när ni tar bitar i påsen. Det är tillåtet att gå flera personer på vägen samtidigt. Man måste alltid trampa på alla stenarna. Om man trampar utanför eller missar en sten måste man lägga tillbaka eventuella bitar på brickan och börja om vid eget bord, dock utan att kasta tärning.

8 Varje lag kommer att få alla ytterligare instruktioner.

9 I RÖD GRUPPS lokal finns det stort överskott av vissa pusselbitar. Om det kommer gäster från RÖD GRUPP för att få pusselbitar hos er måste de förhandla med lagen härinne om att få ett tärningskast. Gäster från RÖD får bara gå fram till bordet om tärningen visar 1-2 ögon. Om det blir något annat får de förhandla en gång till och så vidare. När RÖD lyckas kasta 1-2 ögon **MÅSTE** de HYRA en bricka för att kunna gå fram och hämta 5 bitar. Detta talar ni inte om för dem **förrän efter de har kastat 1-2 ögon!** Det BLÅ lag som låter RÖD köpa ett kast måste själv vänta tills nästa BLÅ lag har kastat eller agera som instruktionen tillåter. All betalning sker med pusselbitar.

10 Ni får gärna prata med varandra

Instruktion lag 1

1 Ni ska samla pussel med samma färg: röd, gul eller blå. Ni kan inte blanda bitar av olika färg i samma pussel.

2 Ni kan ta 4 bitar i påsen varje gång ni hämtar med er bricka

3 För varje komplett pussel får ni 2 trampstenar att bygga en egen väg fram till pusselbitsbordet med. För att använda denna väg krävs inga tärningskast. Det är bara erat lag som får använda den egna vägen. Det krävs minst 6 stenar för att komma fram till bordet. När ni gjort färdigt ett pussel går ni fram till spelledaren och meddelar detta.

4 Överskottsbitar ni inte kan använda lägger ni i en hög på ert bord. Dessa bitar får ni inte använda igen i egna pussel eller att handla med.

5 Om ni inte har tur med tärningskastet eller det fattas bitar av färger som ni behöver får ni gå till RÖD GRUPP för att hämta bitar på er bricka. I så fall behöver ni inte invänta er nästa tur att kasta. Hos RÖD GRUPP kan ni hämta 10 bitar på er bricka. Hos RÖD GRUPP behöver ni inte vänta utan kan bara gå fram till pusselbitsbordet och ta 10 bitar – utan att titta i påsen. Ni kan använda er genvägssten. Genvägsstenen kan bara användas hos RÖD. Genvägsstenarna tar ni med er när ni återvänder till BLÅ GRUPP.

Om ni går till RÖD måste ni ge bort hälften av bitarna i er överskottshög – om ni har en – till ett eller flera av de andra blå lagen utan att handla.

Ni måste återvända till ert bord hos BLÅ varje gång ni har hämtat 10 bitar hos RÖD.

Instruktion lag 2

1 Ni ska samla pussel av samma färg röd, gul eller blå. Ni kan blanda gula och blå bitar i samma pussel. Röda bitar kan bara användas till röda pussel.

2 Ni kan ta 5 bitar i påsen varje gång ni hämtar på er bricka

3 För varje komplett pussel får ni 2 trampstenar att bygga en egen väg fram till pusselbitsbordet med. För att använda denna väg krävs inga tärningskast. Det är bara er lag som får använda den egna vägen. Det krävs minst 6 stenar för att komma fram till bordet. När ni gjort färdigt ett pussel går ni fram till spelledaren och meddelar detta.

4 Överskottsbitar ni inte kan använda lägger ni i en hög på bordet. Dessa bitar kan ni handla med hos andra BLÅ lag.

5 Om ni har otur med tärningskastet eller det fattas bitar av färger ni behöver så får ni gärna gå till RÖD GRUPP för att hämta bitar på er bricka. I så fall behöver ni inte invänta er nästa tur att kasta. Hos RÖD GRUPP kan ni hämta 8 bitar på er bricka. Hos RÖD GRUPP behöver ni inte vänta, utan kan gå direkt fram till pusselbitsbordet och ta 8 bitar – utan att titta i påsen. Ni kan använda er genvägssten, som ni bara kan använda hos RÖD. Genvägsstenarna tar ni med er när ni återvänder till BLÅ GRUPP.

Om ni går till RÖD måste ni ge bort hälften av bitarna i er överskottshög – om ni har en – till ett eller flera av de andra blå lagen utan att handla.

Ni måste återvända till ert bord hos BLÅ varje gång ni har hämtat bitar hos RÖD.

Under tiden när ni besöker RÖD kan ni inte delta i tärningskastandet.

Instruktion lag 3

- 1** Ni ska samla pussel av färgarna röd, gul, blå eller grön. Ni kan blanda alla färger i samma pussel.
- 2** Ni kan ta 6 bitar i påsen varje gång ni hämtar
- 3** Överskottsbitar kan ni handla med hos andra BLÅ lag.
- 4** Om ni har otur med tärningskastet eller det fattas bitar av färger ni behöver så får ni gärna gå till RÖD GRUPP för att hämta bitar på er bricka. I så fall behöver ni inte invänta er nästa tur att kasta. Hos RÖD GRUPP kan ni hämta 10 bitar på er bricka utan att titta i påsen. Om ni går till RÖD måste ni ta med hälften av er överskottshög eller delar från ett pussel + 1 bricka att ge till RÖD. Förklara för RÖD att de kan bära 6 bitar på brickan och att de måste bära den med båda händerna.
- 5** Under tiden ni besöker RÖD kan ni inte delta i tärningskastandet.

Instruktion

till RÖD GRUPP

- 1** Ni är pusselsamlare. Ni ska försöka samla så många pussel som möjligt inom 30 minuter. I en annan lokal ska en annan grupp, BLÅ GRUPP, försöka göra det samma.
- 2** Det finns bitar till 5 olika pussel här i påsen. Ni kan inte blanda bitar av olika färg.
- 3** Bitarna ska ni hämta här på bordet genom att följa vägen av trampstenar som ligger på golvet. Varje trampsten behöver trampas på när ni går fram och tillbaka.
- 4** Hur många personer som helst får gå på vägen på samma gång
- 5** Ni får ta 3 bitar varje gång ni kommer fram till bordet. Ni får inte titta i påsen när ni tar bitarna.
- 6** När ni ska återvända till ert pusselbord måste ni bära bitarna på huvudet utan att använda händerna. Bitar som ni tappar på golvet kan inte plockas upp och inte användas på något sätt.
- 7** Pussel får bara samlas och läggas på bordets fria ytor. Pussel får inte läggas på varandra.
- 8** Ni får gärna gå till BLÅ GRUPPS lokal för att hämta bitar. Hos BLÅ GRUPP kan ni hämta 5 bitar. Varje gång ni har hämtat 5 bitar hos blå måste ni återvända till ert eget pusselbord innan ni går och hämtar fem andra bitar. Ni kan gå till BLÅ GRUPP när ni vill och hur många gånger ni vill.
- 9** Ni kan inte prata, men det går bra att använda kroppsspråk. Kom ihåg att ni inte kan prata hos BLÅ heller.

GENVÄGSSTEN

BRICKA

VÄGSTEN

Lag 1

VÄGSTEN

Lag 2

VÄRDEN:

RÖD 50 pengar

GUL 30 pengar

BLÅ 25 pengar

GRÖN 15 pengar

ANNAT 10 pengar

REGLER FÖR BESÖK

Om det kommer gäster från RÖD GRUPP för att få pusselbitar hos er måste de förhandla med lagen härinne om att få 1 tärningskast. Gäster från RÖD får bara gå fram till pusselbitsbordet om tärningen visar 1-2 ögon. Om det blir något annat får de förhandla en gång till och så vidare. När RÖD lyckas kasta 1-2 ögon MÅSTE de HYRA en bricka innan de kan gå fram och hämta 5 bitar. Detta talar ni inte om för dem FÖRRÄN EFTER DE HAR KASTAT. Det BLÅ lag som låter RÖD köpa ett kast måste själva vänta tills nästa BLÅ lag har kastat eller agera som instruktionen tillåter. All betalning är med pusselbitar.

Kopieringsinstruktioner

Kopiera följande sidor enligt nedanstående:

- Sidan 19: Fotspår, kopiera 5 stycken på vitt papper. Ett ark = åtta fotspår
- Sidan 20: Fotspår, kopiera 20 stycken på vitt papper. Ett ark = ett fotspår
- Sidan 21: Rött pussel, kopiera 6 stycken till BLÅ GRUPP och 14 stycken till RÖD GRUPP (på rött papper)
- Sidan 21: Grönt pussel 2, kopiera 6 stycken till BLÅ GRUPP och 14 stycken till RÖD GRUPP (på grönt papper)
- Sidan 22: Grönt pussel 1, kopiera 6 stycken till BLÅ GRUPP och 14 stycken till RÖD GRUPP (på grönt papper)
- Sidan 22: Blått pussel, kopiera 6 stycken till BLÅ GRUPP och 14 stycken till RÖD GRUPP (på blått papper)
- Sidan 23: Gult pussel, kopiera 6 stycken till BLÅ GRUPP och 14 stycken till RÖD GRUPP (på gult papper)

